

Statistikk om jordbruket

Driftsgranskinger i jordbruket 2021

Hovedtabell 1. Bruksstørrelse i dekar og brukers alder

Landsdeler Størrelses- grupper, daa	Antall bruk	Jordbruksarealet, daa			Bortleid areal, daa	Brukers alder
		Totalt	Leid	Fulldyrka		
Østlandet						
Flatbygder						
35-49,9	4	17	22	17	184	58
50-99,9	8	71	11	70	19	48
100-199,9	24	163	17	156	2	52
200-299,9	32	251	37	241	14	54
300-499,9	51	406	151	386	11	50
500-	69	920	555	866	11	49
Sum	188	1735	783	1487	14	51
Midtlandet						
35-49,9	1	1	1	1	1	1
50-99,9	1	1	1	1	1	1
100-199,9	1	1	1	1	1	1
200-299,9	1	1	1	1	1	1
300-499,9	1	1	1	1	1	1
500-	1	1	1	1	1	1
Sum	5	5	5	5	5	5
Vestlandet						
35-49,9	1	1	1	1	1	1
50-99,9	1	1	1	1	1	1
100-199,9	1	1	1	1	1	1
200-299,9	1	1	1	1	1	1
300-499,9	1	1	1	1	1	1
500-	1	1	1	1	1	1
Sum	5	5	5	5	5	5
Nordlandet						
35-49,9	1	1	1	1	1	1
50-99,9	1	1	1	1	1	1
100-199,9	1	1	1	1	1	1
200-299,9	1	1	1	1	1	1
300-499,9	1	1	1	1	1	1
500-	1	1	1	1	1	1
Sum	5	5	5	5	5	5
Sammenlagt						
35-49,9	10	10	10	10	10	10
50-99,9	10	10	10	10	10	10
100-199,9	10	10	10	10	10	10
200-299,9	10	10	10	10	10	10
300-499,9	10	10	10	10	10	10
500-	10	10	10	10	10	10
Sum	50	50	50	50	50	50

NIBIOs rolle som statistikkprodusent

God og etterrettelig statistikk er grunnlag for faktabaserte beslutninger og et velfungerende demokrati. Statistikk er et fellesgode, uavhengig av politisk og annen ekstern påvirkning. Den offisielle statistikken skal ha allmenn interesse, dekke brede brukerbehov og bidra til allmenn folkeopplysning. Norge har derfor et nasjonalt statistikkprogram som definerer og avgrenser offisiell statistikk og setter krav til dokumentasjon og kvalitet i statistikken. NIBIO er en del av dette nasjonale statistikkssystemet.

Statistikkprogrammet er forankret i *Statistikkloven* av 2019 og legger rammene for det norske statistikk-systemet. Programmet angir hvilke statistikkområder som inngår, og hvilke offentlige myndigheter som er ansvarlige for statistikkene. Den offisielle statistikken skal være grunnlag for analyse, forskning, beslutninger og generell samfunnsdebatt.

I inneværende statistikkprogram for perioden 2021 til 2023 har NIBIO ansvar for to offisielle statistikker:

Totalkalkylen for jordbruket og Driftsgranskinger i jord- og skogbruk. I forslaget til statistikkprogram for perioden 2024 til 2027 skal NIBIO videreføre disse statistikkene. I tillegg foreligger det forslag om å ta inn nøkkeltall om bevaringsverdige husdyrraser som offisiell statistikk.

TOTALKALKYLEN FOR JORDBRUKET

Totalkalkylen for jordbruket viser hvilke verdier som skapes gjennom utnyttelse av jordbrukets produk-

sjonsfaktorer. Totalkalkylen utarbeides av Budsjett-nemnda for jordbruket (BFJ) som en del av grunnlaget for de årlige jordbruksforhandlingene. NIBIO er sekretariat for BFJ. Statistikken gir en oversikt over totale inntekter, kostnader, og arbeidsforbruk i jordbruket, samt forbruket av jordbruksprodukter. Totalkalkylen brukes også i nasjonalregnskapet, og er en del av grunnlaget for fremregningen av referansebrukssystemet (en annen del av BFJs materiale). Totalkalkylen utgis som årlig publikasjon.

DRIFTSGRANSKINGER I JORD- OG SKOGBRUK

Driftsgranskinger i jord- og skogbruk viser økonomisk status og utvikling på gårdsbruk der en vesentlig del av inntektene kommer fra jordbruket. Driftsgranskningene er tufta på en årlig regnskapsundersøkelse som omfatter rundt 1000 gårdsbruk. Disse er valgt ut slik at de representerer ulike landsdeler, størrelser og driftsformer. Om lag 100 av brukene inngår også i skogbruksdelen av driftsgranskningene.

KVALITETSARBEID I OFFISIELL STATISTIKK

For at folk skal ha tillit til offisiell statistikk må den være godt dokumentert, sannferdig og etterrettelig. All statistikk som inngår i det nasjonale statistikkprogrammet skal tilfredsstillende felle krav til kvalitet. Disse kravene er hjemlet i *Statistikkloven*, som igjen bygger på *Retningslinjer for europeisk statistikk*. Retningslinjene setter krav til institusjonene som utarbeider statistikk, til produksjonsprosessene og til statistikken som formidles. SSB gjennomfører årlig en kvalitetsgjennomgang av statistikkproduksjonen i NIBIO, og instituttet har nylig også gått igjennom en kvalitetsrevisjon ledet av det europeiske statistikkbyrået Eurostat.

Kvalitetsgjennomgangene og samarbeidet med SSB er av stor betydning for å utvikle gode prosedyrer og tilstrekkelig dokumentasjon rundt statistikkproduksjonen i NIBIO. I tillegg har instituttets statistikkproduksjon stor nytte av samordning og erfaringsdeling gjennom *Utvalget for offisiell statistikk*.

UTVALGET FOR OFFISIELL STATISTIKK

Som produsent av offisiell statistikk deltar NIBIO i *Utvalget for offisiell statistikk*. Utvalget er oppnevnt av Finansdepartementet og skal bidra til å samordne utvikling, utarbeidelse og formidling av norsk offisiell statistikk. Utvalget ledes av SSB.

DET EUROPEISKE STATISTIKKSYSTEMET

I tillegg til nasjonal statistikkproduksjon leverer NIBIO i henhold til EØS-forordningene også statistikk til det Europeiske statistikksystemet (ESS). ESS ledes av det europeiske statistikkbyrået, Eurostat, som arbeider med å utvikle statistikk på tvers av landegrensene. Eurostat sammenstiller og gjennomfører kvalitetskontroll av statistikk innhentet fra nasjonale statistikkprodusenter. Gjennom ESS sørger Eurostat for at sammenlignbar europeisk statistikk blir produsert og gjort tilgjengelig i henhold til de europeiske kvalitetskravene.

ANNEN STATISTIKKPRODUKSJON I NIBIO

NIBIO har også en rolle som underleverandør for andre statistikkprodusenter. I det nasjonale statistikkprogrammet publiseres både skogstatistikk og arealstatistikk av SSB, men deler av datagrunnlaget leveres av NIBIO.

Som de fleste andre statistikkprodusentene utarbeider NIBIO også rutinemessig statistikk som ikke inngår i det nasjonale statistikkprogrammet. Eksempler på slik statistikk er Landsskogtakseringen, Arealbarometer, Arealregnskap for utmark, Beitebruk i utmark, Nøkkeltall for landbrukets genressurser, Jordsmonnstatistikk og Resultatkontroll for jordbrukets kulturlandskap. Selv om dette ikke er offisiell statistikk i Statistikklovens forstand, er det nyttig og viktig kunnskapsgrunnlag på mange områder.

LENKER

Mer informasjon om nasjonalt statistikkprogram:

<https://www.ssb.no/omssb/nasjonalt-program-for-offisiell-statistikk>

Offisiell statistikk fra NIBIO:

<https://nibio.no/tema/landbruksokonomi/offisiell-statistikk-om-okonomien-i-landbruket>

FORFATTERE:

Geir-Harald Strand